

Dubravka
Botica

Klobučarićeve skice dostupne online

Clobucciarichs Nachlass. Zbirka crteža i skica Ivana Klobučarića na mrežnim stranicama Štajerskog zemaljskog arhiva u Grazu (Steiermärkisches Landesarchiv)

Nedavno je ponovno skrenuta pozornost stručne javnosti na značajan opus jednog od najistaknutijih kartografa ranog 17. stoljeća, Ivana Klobučarića.

Od listopada 2014. godine na mrežnim stranicama Štajerskog zemaljskog arhiva u Grazu (Steiermärkisches Landesarchiv, <http://www.landesarchiv.steiermark.at/cms/beitrag/12164723/111652853/>) dostupna je zbirka njegovih crteža i skica, *Clobucciarichs Nachlass*. Zbirku čini ukupno 99 listova s preko 500 crteža i skica koji su nastali u sklopu priprema za veliku kartu Unutarnje Austrije (Innerösterreich) te krajeva s hrvatske strane granice, a koja je ostala nedovršena. Na nedavno održanom skupu "Sedam stoljeća augustinskog samostana u Rijeci" (Rijeka, 22.-24. listopada 2015., u organizaciji Katedre za umjetnost ranog novog vijeka Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci), u izlaganju Ivke Kljajić i Miljenka Lapainea s Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, razmatrane su značajke njegova opusa sa stajališta kartografije.

Klobučarićev opus pomno je predstavljen u knjizi *Hrvatski kartografi: Biografski leksikon* spomenutog autorskog dvojca (Zagreb, Golden marketing/Tehnička knjiga, 2009.). Ivan Klobučarić (Johannes Clobucciarich, Johannes Fluminensis, Giovanni Clobuciarich Fiumano) rođen je Krku 1545. godine, a 1560. stupio je u augustinski red u riječkom samostanu. Za svećenika je zaređen 1572. Već u Rijeci, a vjerojatno i u Rimu gdje je boravio

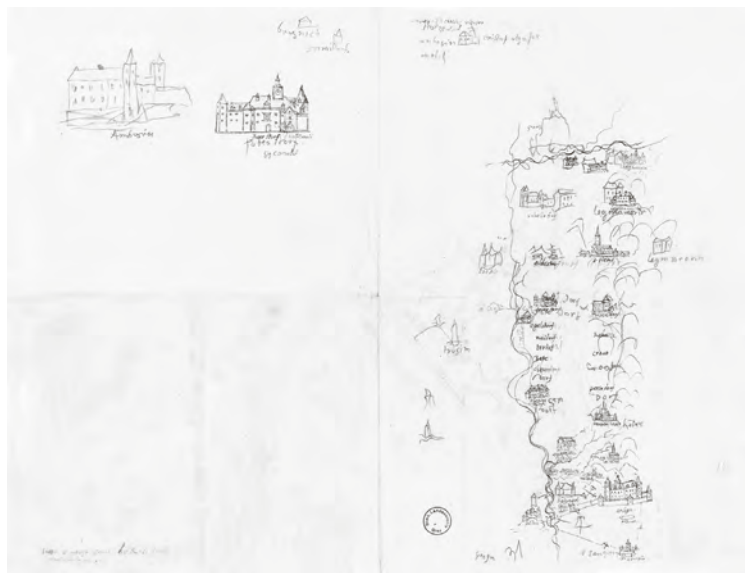

↑ Ivan Klobučarić, Frauenburg bei Unzmarkt, detalj, crtež perom, 1601.–1605. (© StLA)

1572.–1575. godine zapažen je njegov talent za slikarstvo te je dobio i slikarsku poduku. Po povratku u Rijeku imenovan je generalnim vikarom, a već 1577. i priorom augustinskog samostana. Naizmjenično je boravio u matičnom riječkom te u austrijskim (štajerskim) samostanima, 1584. imenovan je priorom samostana u Völkermarktu, u Fürstenfeldu bio je u više navrata prior između 1585. i 1603., a u Rijeci 1587., 1592. i 1597. Generalnim vikarom augustinske provincije štajersko-kranjske imenovan je 1591. godine.

Među Klobučarićevim najpoznatijim radovima svakako je kolorirani crtež, odnosno panoramska karta Rijeke i okolice iz 1579., pohranjen u bečkom Ratnom arhivu. Za vrijeme boravka u samostanu

→
Ivan Klobučarić,
Murfeld von
Graz bis Wildon
und Skizzen
der Schlösser
Waasen und
Vatersdorf,
crtež perom,
1601.–1605.
(© StLA)

u Fürstenfeldu, po nalogu nadvojvode Ferdinanda, od 1601. sakupljao je topografsku građu za novu kartu cijele unutrašnje Austrije, koja je trebala biti preciznija u odnosu na postojeće. Prvi zadatak je bilo precizan topografski prikaz Štajerske, Kranjske Istre i Dalmacije, krajeva uz granični pojas s Osmanskim carstvom. Klobučarić je sljedećih nekoliko godina putovao Hrvatskom i susjednim zemljama, a u izradi karte prekinula ga je smrt 1605. godine.

Listovi u zbirci obostrano su iscrtani, na njima je ukupno oko 500 skica različitih veličina i različita stupnja dorade, od naznaka do sasvim dovršenih topografskih panorama, veduta naselja, crteža dvoraca i utvrda. Prikazana je gotovo cijela Štajerska, Kranjska, austrijska Istra do Soče i veći dio graničnog pojasa u Hrvatskoj. Radio je u okolici Broda na Kupi, na području od Varaždina do Ptuja, u Karlovcu i njegovoj okolici, na području Žumberka, oko Samobora i u zapadnom dijelu Zagorja. Posebno se posvetio okolici i zaleđu Rijeke i sjevernog Kvarnera, obišao je Modruš, Mrkopalj, Ravnu goru, Delnice, Lokve, Fužine i Brinje. Prema jednom listu može se zaključiti da je boravio u Zagrebu i obišao Susedgrad. Njegova karta obale i

zaleđa Dalmacije govori da je bio u Zadru, Šibeniku, Trogiru i Splitu, sve do Omiša. Prvo je iscrtavao panorame s dolinama i brdovitim uzvišenjima, u koje je kasnije ucrtavao detalje veduta naselja i gradova, dvoraca i crkava. Strane svijeta označavao je ružom vjetrova.

Klobučarićev opus bio je već predmet istraživanja kako stranih (Fritz Popelka, *Die Landesaufnahme Innerösterreichs von Johannes Clobucciarich 1601-1605*, Graz, 1924.; John J. Gavignon, *Johannes Clobucciarich*, O.S.A. Analecta Augustiana XXXI, 1968.), tako i domaćih istraživača, među kojima uz kartografska istraživanja I. Kljajić i M. Lapainea svakako treba spomenuti i opsežno djelo *Kartograf Ivan Klobučarić i Rijeka* akademika Mirka Markovića (Rijeka, 2002.). No, dostupnost njegovih crteža i skica na mrežnim stranicama Štajerskog zemaljskog arhiva ukazuje i na brojne druge teme u njegovom opusu. Vedute gradova a posebno crteži dvoraca, utvrda i crkava dragocjen su izvor i za povijesnoumjetnička istraživanja. Iako nisu svi jednako precizno izrađeni, svakako će ih biti potrebno razmotriti i s toga stajališta i uključiti u istraživanja ranonovovjekovne arhitekture. ×